

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Örnsköldsviks
Gymnasium Lambda, ekonomiprogrammet i
Örnsköldsviks kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Örnsköldsviks Gymnasium Lambda, ekonomiprogrammet avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framtidsytande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Örnsköldsviks Gymnasium Lambda, ekonomiprogrammet i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i hög utsträckning.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen av Örnsköldsviks Gymnasium Lambda, ekonomiprogrammet.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare och elevhälsa samt av inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn skaffar sig en god insyn för att kunna utveckla verksamheten genom utförliga uppföljningar och analyser av skolenhetens kunskapsresultat, undervisningens genomförande, lärarnas förutsättningar samt av hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen.

Värdegrundsarbetet utgår från ett årshjul med aktiviteter som har tydliga mål för att skapa goda världsmedborgare, exempelvis arbete med musikhjälpen och de globala målen. Rektorn arbetar nära undervisningen och det övriga dagliga arbetet i skolan. Rektorn gör till exempel lektionsbesök och rör sig ute i verksamheten. I slutet av läsåret gör varje lärare en skriftlig reflektion över läsåret som rektorn tar del av och samtalar om under medarbetarsamtal.

Lärarna analyserar resultaten i ämneslagen och i arbetslagen för att finna framgångsfaktorer och utvecklingsbehov. Utifrån dessa analyser gör rektorn, tillsammans med lärarna, en sammanfattande analys av resultaten i olika kurser på såväl individ- och gruppnivå som över tid. Utifrån analyserna och de behov av utveckling som identifieras, initierar rektorn åtgärder och fördelar resurser. Exempelvis har rektorn tillsatt en förstelärare för att mer systematiskt kunna arbeta med elevernas motivation. Ett annat exempel är att skolenheten numera har en specialpedagog som enbart riktar sig till skolenheten. Detta för att kunna få en naturlig tillhörighet i arbetslaget och för att komma närmare undervisningen samt elevernas behov av stöd. Erbjudandet om "extramatte" efter ordinarie skoldag, där elever som behöver extra stöd kan

få hjälp av en speciallärare och en matematiklärare är ytterligare exempel på en åtgärd som framkommit i analyserna.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag och det finns goda förutsättningar för samverkan och kollegialt utbyte mellan lärare samt med elevhälsan. Exempelvis har programmet arbetslagsträffar varje vecka där aktuella verksamhetsfrågor diskuteras. Vidare träffas programöverskridande ämneslag cirka en gång i månaden där skolans övergripande mål, ämneslagens egna mål samt bedömning och betyg diskuteras. Ett annat exempel är den årliga kunskapsfestivalen där lärare kan dela med sig av olika erfarenheter på workshops eller hålla föreläsningar inom specifika områden. Elevhälsomöten sker varannan vecka där lärare ges möjlighet att delta. Elevhälsan besöker, vid önskemål och behov, även arbetslagen och klasser. Det finns dock en önskan från elevhälsan att kunna arbeta än mer förebyggande och hälsofrämjande. Delar av elevhälsan har därför tagit initiativ till ett ökat deltagande på arbetslagsträffar vilket uppmuntras av rektorn.

Programmets arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Lärare och övrig skolpersonal känner väl till vilka rutiner som finns på skolenheten, exempelvis rutiner kring frånvaro, hantering av mobiltelefoner och fasta placeringar i klassrummen. De flesta av lärarna vid programmet är erfarna och har arbetat länge vid skolan. När nya lärare rekryteras får de stöd av en utsedd mentor från arbetslaget.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn leder ett medvetet jämställdhetsarbete på skolan i syfte att eleverna ska få en likvärdig utbildning oavsett kön. Rektorn följer upp och analyserar kunskapsresultat, enkätresultat samt värdegrundsarbete ur ett jämställdhetsperspektiv. I flera av karaktärsämneskurserna ingår frågor om jämställdhet som en naturlig del och insatser i form av föreläsningar om exempelvis machokultur sker regelbundet. Under den årliga yrkes- och utbildningsmässan lyfts jämställdhetsfrågorna ur ett yrkesvalsperspektiv.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4 Gymnasiegemensamma ämnen

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektor samt vid lektionsobservationer och av inkommen dokumentation samt offentlig statistik.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Lärarna har medvetna strategier för att synliggöra syftet med undervisningen för eleverna. Lärarna brukar inleda en ny kurs genom att gå igenom och levandegöra det centrala innehållet, olika moment och förmågor för att väcka elevernas intresse och skapa en helhetsbild. Betygskriterierna tydliggörs under hela kursen och i varje moment. Under kursens gång ger lärarna återkommande feedback till eleverna för att visa på hur de ligger till. Det finns även en gemensam digital plattform där eleverna enkelt kan följa planeringen för respektive kurs och där mål, syfte, centralt innehåll och betygskriterier finns med.

Undervisningen är strukturerad och består av olika arbetsformer och arbetssätt för att skapa en variation och balans. Lärarna ser till att det finns ett logiskt flöde mellan arbetsmoment och inleder oftast lektionerna med en kort repetition av tidigare lektioner samt en presentation av innehållet i dagens lektion. Lektionernas innehåll och arbetssätt anpassas efter den tid som finns till förfogande och kan bestå av genomgångar där läraren berättar och eleverna lyssnar och antecknar eller att eleverna läser texter, ser på film, arbetar enskilt, samt diskuterar i grupp eller helklass.

Lärarna har tydliga genomgångar, säkerställer att eleverna förstår innehållet och att de kommer igång med och vidare i sitt arbete. Lärarna stödjer och hjälper eleverna under arbetets gång så att de bibehåller sitt engagemang genom att exempelvis gå runt i klassrummen för att lyssna, svara på frågor och delta i gruppdiskussioner.

Lektionerna avslutas vanligen gemensamt och omfattar ibland en summering och en påminnelse om vad nästa lektion ska handla om, men det är också vanligt att läraren meddelar att tiden är slut, berömmar eleverna och säger tack för idag.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna skapar goda relationer med eleverna, har höga förväntningar på dem och arbetar på olika sätt för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Lärarna anpassar undervisningens innehåll, arbetssätt och examinationsformer till elevernas olika behov. Lektionsinnehållet är oftast detsamma för alla elever, men det finns alltid extrauppgifter eller fördjupningsuppgifter att ta till när eleverna är klara med en uppgift. Lärarna har även olika sätt att möta elever som behöver stöttning, exempelvis inspelade genomgångar med lärarens kommentarer och val av skriftliga, muntliga eller inspelade examinationer. Vidare skapar lärarna ett tillåtande klimat i klassrummen och undervisningen innehåller inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation.

För att stimulera och utmana eleverna utgår lärarna från elevernas intressen och försöker skapa arbetsuppgifter som är relevanta för dem, till exempel kring ishockey eller entreprenörskap. Lärare i olika kurser arbetar ämnesövergripande, exempelvis kan kursinslag i företagsekonomi kopplas samman med kursinslag i juridik. Ett annat exempel är att elever i en kurs i svenska fick till uppgift att lista antal brott som förekommer i en specifik roman. Vidare försöker lärarna att koppla olika kurser till arbetsmarknaden genom att samarbeta med externa aktörer, bjuda in företag och göra studiebesök.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Lärarna ger eleverna goda möjligheter till inflytande över arbetssätt och innehåll i undervisningen. Lärarna lyssnar på elevernas synpunkter och tar hänsyn till deras önskemål. Exempelvis frågar lärarna ofta, inför kursstarter och nya moment, efter elevernas åsikter om arbetssätt och examinationsformer. Eleverna uttrycker att de kan vara med och påverka upplägget i många kurser. Lärarna frågar även efter elevernas synpunkter vid utvärdering av undervisningen, vad som fungerat bra och vad som kan utvecklas. Lärarna gör detta löpande, med olika frekvens, oftast efter ett avslutat moment i de olika kurserna.

Eleverna ges många tillfällen att reflektera över sitt eget lärande och att utveckla sin förmåga att ta ansvar för sin inläring och sitt arbete i skolan. Lärarna ger i undervisningen eleverna möjlighet till reflektion, exempelvis genom att ställa öppna frågor där det inte finns ett givet svar. När ett nytt moment inleds skapar de flesta lärare ett digitalt dokument där målet,

syftet, centrala innehållet och betygsriterierna finns med. I dokumentet får eleverna även markera vad de redan kan och vad de behöver mer kunskap om. Under kursens gång kan eleverna se och markera sina nya kunskaper allteftersom. Lärarna hänvisar till dokumentet under kursens gång för att poängtera elevernas egna ansvar för sina studier. I samband med att moment avslutas får eleverna utvärdera vad de har lärt sig och vad som gått bra och mindre bra. Andra sätt att synliggöra för eleverna vad de lärt sig är tävlingar där innehållet är hämtat från det eleverna tidigare arbetat med.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektor samt vid lektionsobservationer och av inkommen dokumentation samt offentlig statistik.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Personalen bedriver ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna involveras i. Överlag är studieron god, trots stora klasser, även om det kan variera bland annat beroende på vilken tid på dagen det är och på lektionernas längd. Det finns gemensamma metoder och arbetssätt som främjar en lugn lärmiljö och som tillämpas av lärarna. Eleverna har exempelvis fasta platser i klassrummen, mobilförbud råder under lektioner, lektionsinnehållet står på tavlan och lärarna lägger mycket tid på att skapa en medvetenhet hos eleverna om vad studiero innebär. Varje klass utformar tillsammans med klassansvarig lärare egna klassrumsregler som hålls levande och förändras vid behov. Vidare arbetar lärarna medvetet med att variera undervisningen, ta bensträckare vid långa lektioner och skapa goda relationer till eleverna vilket också bidrar till studiero.

Arbetet för trygghet

Det bedrivs ett aktivt och medvetet arbete för att skapa trygghet på skolenheten. Skolan kartlägger elevernas trivsel och trygghet bland annat genom elevenkäter, utvecklingssamtal och hälsosamtal. Lärarna har goda relationer till eleverna, är uppmärksamma på hur de mår och agerar direkt om de ser elever som inte mår bra. Enligt skolenhetens senaste trygghetsenkät upplever en stor andel av eleverna på ekonomiprogrammet att de känner sig trygga i skolan. Emellertid visar enkäten att det finns elever som känner sig otrygga i matsalen då den har stora glaspartier med insyn från såväl markplan som våningarna ovanför. Den höga ljudnivån och det ständiga flödet av elever i matsalen bidrar också till upplevd otrygghet. I syfte att öka tryggheten har frostade glaspartier satts in och en tyst avdelning inrättats.

Det sker många insatser för att skapa en trivsamt och trygg miljö för eleverna. Exempelvis olika klasstärkande aktiviteter, schemabrytande aktiviteter samt föreläsningar och filmer med värdegrundsteman. Rektorn har även skapat luft i lärarnas scheman för att de ska ha möjlighet att ta emot eleverna innan lektionen börjar och kunna stanna kvar och samtala med dem efter lektionens slut. Vidare läggs det mycket tid på bildandet av klasser i år 1 och 2 för att skapa en bra och fungerande sammansättning av elever.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 22-25 a §§ skollagen

8 kap. 2-3 och 3 f §§ gymnasieförordningen

Gy11, 2.5 Bedömning och betyg, 3. Examensmål för alla nationella program, 4. Gymnasiegemensamma ämnen

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i hög utsträckning. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor samt av inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Rektorns analys av betygssättningen

Rektorn följer upp och analyserar eventuella avvikelser i lärarnas betygssättning. I samband med det systematiska kvalitetsarbetet

analyseras betygssättningen tillsammans med lärarlaget. Respektive lärare genomför även en egen analys av sin betygssättning som rektorn tar del av. Exempel på avvikelser som rektorn har identifierat är att elever tenderar att nå högre måluppfyllelse när de har samma lärare i flera kurser. Därför strävar rektorn efter att lärarna ska undervisa samma elever i flera kurser under en längre tid. Ett annat exempel är återkommande låga resultat i kurser i matematik. Analyser har bland annat visat att matematik 2b generellt ses som svår och möjlighet har därför skapats för eleverna att läsa om kursen i år 3. Det finns även en speciallärare i matematik och två matematiklärare som har resurs i sina tjänster för att kunna arbeta med stöd för de elever som behöver det. Jämförelser mellan betyg och nationella provresultat visar att det under flera år har funnits betydande skillnader i resultat på de nationella proven och betygen i matematik, där betygen, liksom i riket, många gånger varit högre än resultaten på de nationella proven. Det senaste läsåret har emellertid skillnaderna minskat. En förklaring som ges till skillnaderna är att kursen innehåller många fler moment än vad som kommer på provet.

Kvalitetssäkring av bedömningar och betyg

Rektorn ger lärarna förutsättningar att regelbundet samverka med varandra kring bedömningar och betygssättning samt ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att kvalitetssäkra sina betyg, exempelvis sambedömningar och bedömningar där elever är avidentifierade. Ett annat exempel är att några lärare i svenska, matematik och företagsekonomi har skapat gemensamma examinationer som används som underlag för bedömning. Även Skolverkets bedömningsstöd används av lärarna för att öka likvärdigheten i bedömningen. Vidare ger rektorn lärarna goda förutsättningar att samverka i ämneslagen kring bedömningsfrågor. I ämneslagen sambedöms bland annat nationella prov, betygen analyseras över tid och diskussioner om hur undervisningen påverkat resultaten samt vad som kan förbättras förs.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet men vill påtala vikten av att varje läsår analysera eventuella skillnader i nationella provresultat och betyg i matematik för att finna tänkbara orsaker till avvikelserna.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av utredaren Robert Sondell.

I handläggningen av ärendet har undervisningsrådet Veronica Bonivart Säfström (föredragande) samt undervisningsrådet Agnetha Burström medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. De dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i betygssättningen? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 17 – 19 september. Besöket genomfördes av undervisningsråden Veronica Bonivart Säfström och Agnetha Burström.

Örnsköldsviks gymnasium består av tio skolenheter centralt förlagda i de två skolbyggnaderna Nolaskolan och Parkskolan.

Skolenheten Örnsköldsviks gymnasium Lambda finns i Nolaskolan och består av två program; ekonomiprogrammet och hantverksprogrammet frisör. Denna granskning har begränsats till att omfatta ekonomiprogrammet, som består av 10 klasser; tre i år 1 och 2, fyra i år 3. Sammantaget finns ca 300 elever på programmet.